

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ імені С.З. ГЖИЦЬКОГО
(ЛНУВМБ імені С.З. ГЖИЦЬКОГО)**

**Щодо правового статусу посадових осіб Львівського
національного університету ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького та врегулювання конфлікту
інтересів при здійсненні ними своїх повноважень
(інформаційно-аналітичний огляд)**

У процесі проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (далі – Університет) ідентифіковано, зокрема, такий корупційний ризик як незнання спеціального (антикорупційного) законодавства науково-педагогічними працівниками та посадовими особами Університету. Водночас встановлено, що наслідком такого ризику може бути невиконання чи неналежне виконання посадових обов'язків покладених на таких осіб у результаті непоінформованості про чинні норми законодавства у сфері запобігання корупції. Такі дії можуть призвести до вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, за які чинним законодавством передбачена відповідальність (дисциплінарна, адміністративна, кримінальна).

Відтак, з метою недопущення можливих наслідків корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення в Університеті, виникає потреба в інформуванні про наступне.

1. Щодо правового статусу посадових осіб Університету

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, відповідно до ст. 81 Цивільного кодексу України, є **юридичною особою публічного права**, оскільки створений розпорядчим актом органу державної влади (Міністерством освіти і науки України).

Згідно пункту другого частини першої Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), до суб'єктів, на яких поширюється дія цього закону, належать, зокрема, **особи, які прирівнюються до осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування**.

Відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті третьої Закону, **посадові особи юридичних осіб публічного права** (зокрема й посадові особи Університету) прирівнюються до осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Окрім того, 11 серпня 2016 року Національне агентство з питань запобігання корупції надало Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону стосовно заходів фінансового контролю. Відповідно до п. 3 цього роз'яснення під «**посадовими особами юридичних осіб публічного права**» слід розуміти працівників юридичних осіб публічного права, які **наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції**. Визначальним при цьому є обсяг функцій (обов'язків) відповідного працівника.

Так, адміністративно-господарські функції (обов'язки) – це обов'язки з управління або розпорядження державним, комунальним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальницьких, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо.

Організаційно-розпорядчі функції (обов'язки) – це обов'язки щодо здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, **керівники** міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, **державних**, комунальних підприємств, **установ** або організацій, **їхні заступники**, **керівники структурних підрозділів** (начальники цехів, завідуючі відділами, лабораторіями, кафедрами), **їхні заступники**, **особи, які керують ділянками робіт** (майстри, виконроби, бригадири тощо).

Разом з тим, відповідно до частини 13 статті 55 Закону України «Про вищу освіту», особа у закладі вищої освіти **не може одночасно займати дві та більше посад**, що передбачають виконання адміністративно-управлінських функцій.

2. Щодо врегулювання конфлікту інтересів при здійсненні повноважень посадовими особами та членів колегіальних органів Університету

На етапі підготовки до конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників Університету було виявлено два випадки потенційного конфлікту інтересів у членів конкурсної комісії, які проводили відбір та брали участь у прийнятті рішення щодо такого відбору. Цими особами та ректором Університету вчасно було вжито відповідних заходів, передбачених частиною першою статті 28 і частиною першою статті 30 Закону, шляхом усунення їх від участі в прийнятті рішення в умовах потенційного конфлікту інтересів, який не мав постійного характеру.

З огляду на ці заходи, привертають увагу умови участі посадових та інших осіб Університету **в колегіальних органах** (Вчена рада, конкурсні та інші комісії тощо), які створюються і діють в Університеті.

Особливої пильності потребує процедура прийняття рішення членом колегіального органу шляхом **особистого голосування** (таємного чи відкритого) при ймовірній наявності у нього **приватного інтересу**.

У контексті цього питання, а також неодноразового проведення посадовими особами Університету аналогій з можливістю брати участь у голосуванні кандидата на посаду Президента, варто нагадати, що кандидати у депутати Верховної та місцевих рад, а також кандидати на посаду Президента України беруть особисту участь в голосуванні через народне волевиявлення як форму безпосередньої демократії. Вибори до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування (ст. 71 Конституції України).

Водночас посадові особи Університету, які, відповідно до Закону, прирівнюються до осіб уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, керуються частиною другою ст. 35 Закону. Зокрема, передбачено, що у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів у особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи, **яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії тощо), вона не має права брати участь у прийнятті рішення цим органом.**

Принагідно необхідно зауважити, що статтю 35 визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду №13-р/2020 від 27.10.2020.

Разом з тим, норми ст. 28 Закону покладають зокрема на посадові особи Університету обов'язок щодо: вжиття заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів; повідомлення не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно; не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів; вжиття заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

До таких осіб ректором Університету, відповідно до частини першої ст. 29 Закону, може бути здійснено зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів шляхом:

1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;

3) обмеження доступу особи до певної інформації;

4) перегляду обсягу службових повноважень особи;

5) переведення особи на іншу посаду;

6) звільнення особи.

До слова, частиною першою статті першої Закону визначено:

- **потенційний конфлікт інтересів** – це наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

- **реальний конфлікт інтересів** – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

- **приватний інтерес** – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

На підставі викладеного, з урахуванням проведеної оцінки корупційних ризиків у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, а також з метою приведення локальних нормативно-правових актів Університету у відповідність чинному законодавству, пропонуються, зокрема, такі заходи:

1) Внесення змін та доповнень, або розробка нової редакції положення ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького «Про порядок заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників». Йдеться, насамперед, про детальний порядок, який регулює проведення відбору, механізму повідомлення про конфлікт інтересів та дій члена комісії (іншої особи) у разі його виникнення тощо;

2) Розробка і прийняття положення ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького «Про порядок виявлення і врегулювання конфлікту інтересів»;

3) Внесення змін до положення ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького «Про Вчену раду» у частині щодо порядку прийняття рішень шляхом таємного і відкритого голосування з урахуванням останніх змін до Закону України «Про вищу освіту»;

4) Проведення заходів щодо роз'яснення законодавства у сфері запобігання корупції серед працівників, зокрема тих, що стосуються врегулюванню конфлікту інтересів.

**Уповноважена особа
з питань запобігання та виявлення корупції
ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького**

Х. Кульгавець